

Overzicht maatregelen Onderwijs buurlanden en Scandinavische landen

Stand van zaken: 28 april 2020, 14 uur.

Buurlanden

België

- In België heeft de Nationale Veiligheidsraad, waarin ook de MP's van de deelstaten zitting hebben, afgelopen vrijdag een exit-strategie aangenomen. Maatregelen gelden dus voor Vlaanderen, de Franstalige gemeenschap van Wallonië, Brussel en voor de Duitstalige gemeenschap. Het gaat om de volgende maatregelen:
  - Vanaf maandag 18 mei gaan scholen (incl mbo) gedeeltelijk weer open;
  - Vanaf vrijdag 15 mei kunnen scholen voor basis- en secundair onderwijs hun deuren al openen voor een pilotfase, met mogelijkheid van bijsturing in het weekend;
  - Niet alle leerlingen kunnen op 18 mei naar school. Er is gekozen voor een evenwicht tussen veiligheids- en pedagogische overwegingen;
  - In het basisonderwijs gaan maximaal 3 leerjaren terug naar school: het zesde, het eerste en het tweede leerjaar;
  - In het secundair onderwijs (hier valt mbo ook onder) worden de lessen voor de laatstejaars en de praktijkgerichte opleidingen hervat, om de doorstroom naar HO of de arbeidsmarkt vlot te laten verlopen. Het plan is dat er ook 2 bijkomende leerjaren in het secundair onderwijs kunnen worden hervat. Daarover wordt dinsdag 28 april een beslissing genomen. Daarbij is de discussie o.a. hoeveel leerjaren in het secundair onderwijs nu terug moeten naar school, en of die beslissing nu centraal of op de individuele school moet worden genomen.
  - Voor de andere leerlingen blijft 'preteaching' via afstandsonderwijs van toepassing. 'preteaching' betekent dat leerlingen nieuwe lesstof twee keer krijgen: via afstandsonderwijs en op school zodra de lessen weer hervat zijn;
  - Hoger onderwijs blijft sowieso tot na de zomervakantie dicht
- Social distancing en afstand houden blijven heel belangrijk op scholen;
- Vanaf 12 jaar moeten leerlingen een mondkapje dragen in de school en in de les;
- Er komt een veiligheidshandboek, dat het ministerie voor onderwijs opstelt in samenwerking met de onderwijsorganisaties. Vandaag, 28 april, wordt aan een volgende versie gewerkt;
- Er is kritiek ontstaan om de aangekondigde maatregelen. In het weekend van 26 april bleek dat de veiligheidsmaatregelen deels onuitvoerbaar en deels tegenstrijdig zijn:
  - Zo zitten bijv. leerlingen van 11 jaar, die niet verplicht een mondkapje hoeven te dragen, in het zesde leerjaar po in één klas met leerlingen van 12 jaar die dat wel verplicht moeten;
  - In het algemeen is de kritiek dat er een stapeling van maatregelen is. In het bedrijfsleven of in het OV zijn mondkapjes verplicht als het niet mogelijk is steeds voldoende afstand te houden. In het onderwijs is het én én. De discussie over óf 1,5 meter afstand óf een mondkapje, niet allebei, wordt nog gevoerd. Voorkeur lijkt uit te gaan naar 1,5 meter;
  - Hoe mondkapjes in de les kunnen worden gedragen, is ook onduidelijk voor scholen;
  - Het aantal benodigde klaslokalen en leerkrachten om te doen wat gevraagd wordt, is er niet;
  - Afspraak is dat met bubbels gewerkt wordt in po: groepen van max 10 leerlingen, die steeds bij elkaar blijven, en die bijv. in pauzes niet mixen met leerlingen uit andere bubbels. Volgens de schooldirecteuren is dit totaal onhaalbaar;
- Vandaag, dinsdag 28-4, vergaderen de onderwijskoepels weer met minister Ben Weyts van onderwijs over verfijning van het veiligheidshandboek en over praktische uitvoerbaarheid.

Duitsland

- In Duitsland gaan sinds vorige week in de meeste deelstaten leerlingen die voor hun *Abitur* staan (vergelijkbaar met eindexamen havo/vwo) weer naar school. De rest van de scholen en universiteiten zijn nog gesloten.
- In NoordRijn Westfalen (NRW) geldt daarbij dat het de voorkeur heeft 1,5 meter afstand te houden, en als dat niet kan, een masker te dragen. Het is niet allebei.
- De plicht tot het dragen van een mondkapje geldt overigens vanaf vandaag in alle deelstaten, maar vooral in het openbaar vervoer en bij het doen van inkopen. Er zijn wel verschillen: in NRW bijvoorbeeld geldt de plicht tot het dragen van een masker op meer plekken dan in bijv. Berlijn, maar op school dus niet per se, tenzij de 1,5 meter niet uitvoerbaar is.

- In het algemeen geldt echter dat het nog niet echt duidelijk is hoe scholen nu echt open gaan als meer groepen en meer leerlingen terugkomen;
- Eerder is tussen BK Merkel en de MP's van de deelstaten afgesproken dat op **4 mei** de scholen weer zouden opengaan. Al snel bleek dat bijv. Beieren zich daar niet aan wil houden en op zijn vroegst 12 mei de scholen wil heropenen';
- Vandaag vergaderen de ministers van onderwijs van de deelstaten over een Duitse versie van een veiligheidshandboek voor heropening van het onderwijs;
- Op 30 april en op 6 mei spreken de BK Merkel en de MP's van de deelstaten weer met elkaar om afspraken te maken over verdere exit-strategie. In de aanloop naar dat soort overleg spreken de ministers van onderwijs elkaar om hun MP's te adviseren;
- In NRW is op de site van het ministerie van onderwijs een uitgebreid overzicht van maatregelen die scholen moeten nemen. Omdat scholen en onderwijsgeevenden direct onder het ministerie vallen (onderwijsgeevenden zijn in dienst van dat ministerie) lijkt de nadruk in die voorschriften heel sterk op wettelijke taken en verplichtingen te liggen;
- Een meer praktisch document is er nu dus nog niet, zou mogelijk naar aanleiding van vergadering ministers van onderwijs vandaag kunnen komen;
- De koepels lijken in Duitsland een veel kleinere rol te spelen dan in België of NL, vermoedelijk omdat onderwijs veel sterker direct door de ministeries van onderwijs wordt aangestuurd;
- Face to face onderwijs in het Hoger onderwijs start pas na de zomer.

Frankrijk

- President Macron heeft aangekondigd dat op 11 mei een eerste stap richting opheffing van de lockdown wordt gezet. Tot die tijd blijven in ieder geval alle huidige beperkingen van kracht. Dat betekent dat ook de scholen voor po en vo tot die tijd dicht blijven.
- Het plan is dat na 11 mei de kinderopvangcentra en scholen weer open gaan. Het gaat echter om een graduele opening van de scholen. Niet alle leerlingen gaan direct terug naar school. De regering zal er wel alles aan doen om de examens te organiseren.
- Ouders, leerkrachten en vakbonden twijfelen of aan de voorwaarden voor heropening van de scholen op 11 mei zal zijn voldaan.
- De minister van onderwijs, Blanquer, heeft in de senaat gezegd dat het in ieder geval niet de scholen zullen zijn zoals we ze kenden tot voor de corona-epidemie.
- De leraren vragen zich vooral af hoe meer groepen (splitsing in kleinere groepen) gerealiseerd kan worden als niet het aantal lesruimtes uitgebreid of het aantal leraren vergroot wordt.
- Momenteel wordt gewerkt aan operationalisering van de door Macron aangekondigde heropening van de scholen. Blanquer heeft gezegd dat er een complete methodiek voor heropening van scholen ontwikkeld moet worden. Dit moet ook antwoord geven op de vragen en twijfels bij leraren, ouders en vakbonden.
- Voor ho-studenten zal tot september geen fysiek onderwijs plaatsvinden.

Verenigd-Koninkrijk

- Scholen en HO-instellingen zijn gesloten.
- Onderwijs wordt door de scholen online aangeboden, aangevuld met nationale lesprogramma's van bijv. de BBC.
- Opvang van kinderen met ouders in cruciale beroepen en van kwetsbare kinderen is geregeld. Het gaat om ongeveer 20% van alle kinderen. Maar juist kwetsbare kinderen blijken vaak niet te komen. Deze kinderen nemen ook nauwelijks deel aan het online onderwijs.
- Terwijl de regering, onder leiding van de herstelde PM Boris Johnson, zich beraadt op een geleidelijke verlichting van maatregelen, is aangegeven dat de heropening van scholen daarvooralsnog niet bij hoort. In de pers wordt 1 juni als de eerstvolgende datum voor de heropening van scholen genoemd.
- Schotland, Wales en Noord-Ierland geven aan dat een eventuele heropening van scholen alleen geleidelijk kan plaatsvinden. Aanvankelijk zullen niet alle leerlingen tegelijkertijd naar school kunnen.
- Verschillende groeperingen, waaronder [REDACTED], geven aan dat online onderwijs nooit de plaats van onderwijs op school kan innemen, zeker niet voor kwetsbare kinderen. De achterstanden zullen dus toenemen.
- Het parlement gaat onderzoek uitvoeren naar het effect van de COVID-maatregelen op het leren van kinderen.

- De regering heeft budget beschikbaar gesteld voor aanschaf van laptops en internet routers voor kinderen die daarover thuis niet de beschikking hebben.
- Examens (GCSE en A-levels) zullen dit jaar worden gebaseerd op leraar assessments. Indien gewenst kunnen in het najaar centrale herexamens worden gedaan.
- Met HO-instellingen wordt overlegd hoe de regels de studiekeuze het minst zullen beïnvloeden.

Scandinavische landen

Denemarken

- Vanaf 15 april zijn scholen weer gefaseerd open gegaan omdat de maatregelen om spreiding in te dammen hebben gewerkt. Als eerste kunnen leerlingen in VVE, PO, speciaal onderwijs en de eindexamenleerlingen in het VO weer naar school. De rest van de leerlingen blijven afstandsonderwijs volgen tot in ieder geval 10 mei a.s..
- De reden om – naast eindexamenleerlingen – vooral de jongste kinderen als eerste te laten starten, is tweeledig:
  - Jongere kinderen lijken niet zo snel te worden geïnfecteerd: weinig geïnfecteerden in die leeftijdscategorie.
  - Ouders moeten goede werkomstandigheden hebben om thuis te kunnen werken. Oudere kinderen kunnen gemakkelijker zelf thuis leren.
- Docenten en staf moeten de algemene gezondheidsrichtlijnen volgen op school. Ouders kunnen ervoor kiezen om hun kinderen thuis te houden als er gezinsleden zijn met een hoog risico van besmetting.
- De examens in het VO zullen in principe doorgaan, maar het aantal examens zal wel worden verminderd (ongeveer de helft van het reguliere aantal examenssessies). Afsluitende toetsen in het PO en onderbouw VO gaan niet door; daar gelden de cijfers van eerdere toetsen.
- De mbo-scholen mogen vanaf 20 april zo snel mogelijk open voor studenten met minder dan één jaar te gaan tot afstuderen. De overige mbo-studenten blijven afstandsonderwijs volgen.
- HO-instellingen blijven gesloten tot in ieder geval 10 mei a.s., behalve voor studenten in het laatste semester die fysiek aanwezig moeten zijn voor afronden van een 'cruciale' studie zoals in de gezondheidssector. De overige studenten krijgen volgen afstandsonderwijs.

Zweden

- Basisscholen en vve-instellingen zijn open (en nooit gesloten geweest), al zijn veel scholieren en docenten afwezig omdat ze thuis moeten blijven in lijn met de gezondheidsrichtlijnen.
- Scholen in VO, beroepsonderwijs, volwassenenonderwijs en HO-instellingen zijn wel gesloten en overgeschakeld op afstandsonderwijs, op advies van het Public Health Agency.
- De centrale overheid heeft op 13 maart een 'regulatory framework' vastgesteld voor schoolsluitingen, waardoor uitzonderingen op reguliere regels voor onderwijsaanbod mogelijk zijn; dit kader is geldig van 16 maart 2020 tot 30 juni 2020.
- Reden om basisscholen open te houden: verondersteld wordt dat sluiting niet tot (sterke) vermindering van verspreiding van het virus zou leiden, terwijl de disruptie groot zou zijn. Ook open om vitale sectoren als gezondheidszorg zoveel mogelijk overeind te houden. VO-instellingen en HO-instellingen zijn wel gesloten omdat daar minder supervisie nodig is en er meer gereisd wordt.
- Public Health Agency en artsen hebben een grote rol in de heroverweging van de maatregelen; de overheid handelt op basis van hun aanbevelingen.
- Er is geen specifiek moment van heroverweging vastgesteld; er is een permanente analyse van de situatie.
- Zweden staat in de gekozen strategie (om in elk geval basisscholen open te houden) momenteel redelijk geïsoleerd in de EU; er is veel nationaal debat, maar de gekozen maatregelen zijn nog steeds van kracht.

Finland

- De sluiting van scholen en universiteiten is verlengd t/m 13 mei a.s.. Het fysieke onderwijs is vervangen door afstandsleren.
- Er worden voorbereidingen getroffen om de maatregelen voor het onderwijs te verlengen tot het einde van het schooljaar als dat nodig zou zijn of om de scholen te heropenen; het schooljaar (PO/VO) eindigt sowieso 30 mei dus opening van PO- en VO-scholen voor alleen laatste twee weken lijkt minder waarschijnlijk.
- In het mbo is er geen specifieke start of afsluiting van het schooljaar. Iedere mbo-student heeft een persoonlijk ontwikkelplan waardoor studeren het hele jaar kan plaatsvinden.

- De situatie wordt permanent bekeken voor heroverweging. Eind april wordt een beslissing gemaakt over het verlengen van de huidige maatregelen of het heropenen van de scholen en universiteiten. Besluiten o.b.v. de situatie van het moment en gedrag van burgers. Er wordt ook gekeken naar de maatregelen en stappen tot versoepeling in andere landen.
- Nog geen duidelijke signalen over volgende stappen; piek van het virus wordt verwacht in mei.

Noorwegen

- Scholen en universiteiten waren/zijn gesloten. Inmiddels worden de scholen stap voor stap heropend.
- Tussen 20 en 27 april is de kinderopvang open gegaan. Na 27 april gaan PO-scholen voor klas 1 t/m 4 open en mogen mbo-leerlingen van jaargang 2 en 3 weer naar school. De overige leerlingen en studenten volgen nog steeds afstandsonderwijs.
- Basisvoorwaarde voor heropening van scholen is dat er kan worden voldaan aan de gezondheidsrichtlijnen om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan.